

Interview met Astrid Schoots

Tekst Feikje Breimer,
foto C. Rutten

"Ruik eens hoe lekker dit nog ruikt!" Astrid Schoots steekt haar gezicht in een lege oude bijenkorf en snuift genietend de lucht van propolis op. "Wanneer de wand van een korf voldoende dik is, benadert deze behoorlijk de natuurlijke nestplek van honingbijen, een holle boom."

Boomstronkimmer met honger naar kennis

De oude korf op het bankje naast de simplexkasten tilt Astrid niet op. Hierin huist al vijf jaar een gezond volk honingbijen. "Sallandse bastaardbijen, zachtvaardig en rustig," licht Astrid toe terwijl ze de deksel van een enorme boomstronk tilt. Je zou haar een natuurlijke imker kunnen noemen, of een boomstronkimker. Honger naar kennis en haar fascinatie voor natuur zijn haar drijfveren. Min of meer toevallig kreeg ze dertig jaar geleden haar eerste bijenvolken. "Ik nam ze over van een collega die ging verhuizen, volgde een beginnerscursus en ben niet meer gestopt met het verzamelen van bijenkennis." Van beginnerscursus tot en met docent bijhouden, de teelt van koninginnen en tien jaar redactielid van *Bijhouden*; het bracht haar in contact met mensen, met kennis en ervaringen die ze met liefde deelt.

Inspiratie

"Onderzoeker en schrijver Tom Seeley is voor mij een grote inspiratiebron geweest, evenals Torben Schiffer die in Duitsland het bijenleven in houten 'klossen' (boomstammen) heeft onderzocht. Het kan zo zijn dat je gevoelsmatig op een bepaalde manier wilt imkeren, ik ben ook op zoek naar de kennis daarachter. Natuurlijk merkte ik dat zwermen in een korf bruisen van vitaliteit en zich veel beter ontwikkelen dan kunstzwermen. Maar hoe komt dat dan? Wist je bijvoorbeeld dat bij een zwerm vooral werksters uit dezelfde zusterlijnen de koningin begeleiden, en dat deze volkssplitsing lang tevoren wordt voorbereid. Zoiets boeit mij enorm! Daarom vond ik het zo verdrietig dat in mijn woonwijk het zwermen niet op prijs werd gesteld". Bijna twintig jaar imkerde Astrid in Zeist en was daar betrokken bij de opleiding van imkers en hield zich bezig met onder andere bijengezondheidszorg en koninginnenteelt. "Wanneer je zwermen in een woonomgeving moet voorkomen dan ontkom je niet aan allerlei maatregelen. Ik keur ze niet af, maar voelde mij daar steeds minder prettig bij. Toen ik samen met mijn man twaalf jaar geleden de kans kreeg om in Salland te gaan wonen, in het buitengebied, was dat een droom die uitkwam. Nu kunnen de bijen vrij zwermen en vind ik ze terug in de meidoornhaag."

Insectenparadijs

Pal naast Buitenplaats *Spijkerbosch* in Olst ligt de voormalige pachtboerderij waar Astrid en haar man het terrein langzaam maar zeker hebben omgevormd tot een insectenparadijs. Op de plek waar vroeger een enorme kapschuur stond groeien in de zomer op de arme zandgrond met achtergebleven puin de mooiste bloemen. Achter de muur van de schuur staat een rij wilgen, er zijn meidoornhagen, een boomgaard en weides met wilde bloemen. Toch valt het met de dracht nog tegen. "Mais, gras, eik, berk," somt Astrid op. "In Zeist klotste bij wijze van spreken de honing in de honingkamers. Hier redden de bijen het vaak amper met wat ze in het voorjaar hebben kunnen halen." Onderzoek naar de oplossing van dit probleem bracht Astrid niet alleen op het pad van biodiversiteit. Uit wetenschappelijk onderzoek van onder andere Seeley komt naar voren dat bijen in een ideale nestomgeving zoals een holle boom vanwege de goede isolatie, stabiele vochtthuishouding en temperatuur maar een derde van de hoeveelheid wintervoer nodig hebben van wat in bijvoorbeeld bijenkasten gebruikelijk is. "Ik heb altijd interesse gehad in het zelf knutselen van gebruiksmaterialen voor de imkerij, zoals veel imkers," vervolgt Astrid haar verhaal. "En heb dus observatiekasten gemaakt, koningin-

Foto A. van Oosten

nenteeltkastjes, korven, wassmelter, kaarsen, eigen kunstraat. Toen ik las over het imkeren in boomstronken of bijenklossen heb ik er zelf ook een paar gemaakt. Al doende leer je dan weer bij. Eerst sloot ik de klos van onderen af met een schuiflade, maar inmiddels is ook duidelijk dat het compostachtige bodemleven onderin de bijenklos een bijdrage kan leveren aan de gezondheid van het bijenvolk. Een volk is in een boomstronk in staat om een ongedeelde nest op te bouwen. Bovenin op broednesthoogte wordt de ruwe binnenkant van de stam met een laag propolis bedekt, die volledig antiseptisch is. Hier halen de bijen zuiver condenswater vandaan. Die informatie bedenkt ik niet, daar is grondig onderzoek naar gedaan." Astrid legt haar hand op de oppervlakte van de perspex plaat die zicht biedt op het boomstronkvolk. "Voel eens hoe de temperatuur in het midden boven het broednest veel hoger is dan aan de randen."

Biodiversiteit

Samen met andere leden van imkervereniging 'de IJsselbijkers' in Salland maakt Astrid zich hard voor de biodiversiteit in de omgeving. Ze besteden veel aandacht aan drachtverbetering voor een rijke insectenbiotoop. Het afgelopen najaar lukte het de leden weer om zeventigduizend bloembollen te verkopen in de omgeving. Voor heel Salland is een vervolgleerplan opgezet met modules voor onder andere bijengezondheid, zwermregulering, drachtplanten en uiteraard natuurlijk imkeren op natuurlijke wijze. De dilemma's waar je tegenaan loopt wanneer je overweegt op een meer natuurlijke manier te imkeren boeien Astrid enorm. Nogmaals benadrukt ze dat het niet gaat om het afkeuren van bepaalde methodes, maar om kennis te vinden en te delen over de gevolgen van keuzes die je maakt. Neem nu darren.

"Wat ik in de opvattingen over darren treurig vind is het idee dat ze van weinig nut zouden zijn, al draait dat tegenwoordig gelukkig wel bij. Darren zijn absoluut belangrijk voor het volk. De werksters steken veel tijd en energie in de opkweek van darrenlarven. Dat blijkt uit het voedsel dat ze ze geven, de zogenoemde *male jelly*, die lijkt wat vitamines, eiwit en vet betreft meer op koninginnengelei dan op werkstervoedsel. De larven van darren krijgen ook vaker voedsel. En als je ziet hoe de darren het broednest aan de flanken omhullen en meehelpen op temperatuur te houden dan kies ik ervoor om geen darrenbroed weg te halen."

Astrid Schoots fotografeert en filmt haar bijen en bijenprojecten. Op YouTube zijn haar filmpjes te vinden over imkeren met bijenklossen, over tuten en kwaken, raatbouwen en bruidsvluchten, en ze volgt een zwerm op de voet. Tot besluit nog één tip van Astrid. "Imker zoveel mogelijk met blote handen, zo voel je veel eerder of je een bij per ongeluk klem zet. Stel je een beetje kwetsbaar op."

<https://www.youtube.com/c/AstridSchoots> ●